

Poročilo o ediciji: Marijan Gabrijelčič 1940–1998

Muzejsko društvo Skofja Loka je v *Loških razgledih* z oznako *Doneski 17* osvetlilo osebnost, delovanje in glasbeni opus Marijana Gabrijelčiča. Avtorja edicije, ki obsega 165 strani, sta Valentin Bogataj in Metka Sulič, kot urednika pa sta podpisana A. P. Florjančič in F. Križnar.

Uvodne sestavke so prispevali: mag. Aleksander Igličar, predsednik Muzejskega društva Skofja Loka, Igor Draksler, župan Občine Skofja Loka, Andrej Maffi, župan Občine Kanal ob Soči in Tomaž Habe, predsednik Društva slovenskih skladateljev. Gre za zahvalo obema avtorjema in osebne spomine, vezane na delovanje in osebnost Marijana Gabrijelčiča. V sestavku z naslovom Nagovor urednika je muzikolog dr. Franc Križnar poudaril, da je bilo Gabrijelčičevo glasbeno delovanje zelo vsestransko, sicer pa se mu zdi morda zgolj desetletje še prekratko obdobje za oblikovanje enovite monografije o tej glasbeni osebnosti.

Naj na kratko predstavimo oba avtorja, ki sta podrobneje osvetlila osebnost in segmente delovanja glasbenika Marijana Gabrijelčiča.

Valentin Bogataj je bil rojen leta 1945 v Podgori. Diplomiral je na Pedagoški akademiji v Ljubljani, deloval je kot učitelj glasbe, bil je ravnatelj Glasbene šole Škofja Loka. V letih od 1998 do 2001 je študiral na Oddelku za glasbo Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru in tu diplomiral z nalogo o Marijanu Gabrijelčiču, njegov mentor je bil izredni prof. dr. Edo Škulj.

Metka Sulič je bila rojena leta 1980 v Šempetru pri Novi Gorici. Že v času študija se je posvečala tudi delu v arhivu Radia Slovenije in pisala sestavke za program ARS. Mentor njene muzikološke diplomske naloge na Univerzi v Ljubljani, z naslovom Publicistično delo Marijana Gabrijelčiča, je bil izredni prof. dr. Matjaž Barbo.

VALENTIN BOGATAJ je v uvodnem poglavju nakazal široko in raznoliko delovanje Marijana Gabrijelčiča, ki je od leta 1969 dalje bival v Škofji Loki. Zapisal je, da je bil Gabrijelčič »skladatelj, pedagog, publicist in glasbeni organizator«. Glede Gabrijelčičevega glasbenega opusa velja, da gre za dokajšnjo pestrost, številna dela so nastala po naročilu in pogosto je o njih poročal prav dr. F. Križnar. Precej del je natisnjenih, tudi posnetih, marsikaj pa je še v rokopisih.

V nadaljevanju Valentin Bogataj osvetljuje Gabrijelčičevo življenjsko pot: rojen je bil

18. januarja 1940 na Gorenjem Polju nad Anhovim. Glasba ga je spremljala že od mladih nog. Po končanem učiteljskišču (Tolmin) in le letu učiteljevanja je (1960) nadaljeval s študijem na Oddelku za glasbo Pedagoške akademije v Ljubljani in nato še na Akademiji za glasbo, kjer je leta 1966 diplomiral iz kompozicije, leta 1969 pa je zaključil še podiplomski študij; njegova mentorja sta bila skladatelja Zvonimir Ciglič in Lucijan M. Skerjanc.

Krajši čas je bil Gabrijelčič samostojni strokovni svetovalec za glasbo pri Zvezi kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije. V letih 1975-1979 je deloval v Slovenski filharmoniji, najprej kot direktor, nato kot umetniški vodja. Imel je vrsto funkcij na Akademiji za glasbo v Ljubljani: bil je profesor, vodja pedagoškega oddelka, prodekan in dekan. Predaval je več strokovnih glasbenih predmetov in bil mentor številnim mladim skladateljem. Poleg tega je intenzivno spremljal glasbeno dogajanje, objavljal ocene glasbenih dogodkov v dnevnem časopisju (1968-1991), prizadeval si je tudi za dvig zborovskega poustvarjanja, analiziral je programe in izvedbe na raznih prireditvah ter zborovskih tekmovanjih.

In še: Marijan Gabrijelčič kot skladatelj - Valentin Bogataj poudarja, da se je Gabrijelčič v mladosti zelo posvečal vokalu, v celoti pa je ustvaril več kot 70 tovrstnih del. Sledijo še drugi nizi: simfonična dela (17), komorna dela (39), maše (3), kantate (5), samospevi (5) itd. Naslovom je dodana letnica nastanka. Velja poudariti, da so Bogataju največ pomenile Gabrijelčičeve izjave v raznih intervjujih in objavljenih prispevkih; prav te naj bi osvetljevale njegovo osebnost, umetniški razvoj, torej tudi odnos in pristop h komponiranju, ki se je z leti seveda spreminjal. Iz vsega napisanega sledi, da je bil Gabrijelčič zelo vsestranska glasbena osebnost: pedagog, skladatelj, glasbeni kritik, organizator, a tudi »občutljiv umetnik, izpovedno raznolik in iščoč nove izrazne možnosti«.



V. Desklah so knjigo o Marjanu Gabrijelčiču predstavili: dr. Franc Križnar, Metka Sulic, Valentin Bogataj in Alojzij Pavel Florjančič. (foto: Aleksander Igljčar)

V drugem delu edicije je **METKA SULIČ** podrobneje analizirala njegovo publicistično delo.

Gabrijelčič je začel pisati za časopis Delo leta 1966 in objavili so mu več kot 600 prispevkov. Poleg ocen glasbenih dogodkov je Gabrijelčič oblikoval tudi portretne prispevke, razmišljal je o stanju glasbe na šolskem področju itd. Najpogosteje je pisal o izvedbah naših orkestrrov, ocenjeval je programsko zasnovane dogodke, vrednotil posamezne skladbe in ocenjeval izvedbo. Pisal je tudi o koncertnih dogodkih in festivalih, ki so se dogajali drugod (Dubrovnik, Ohrid, Varšava, Dunaj, Zagreb, Rogaška Slatina, Radenci, Maribor). Metka Sulič je zapisala: »*Na teh prireditvah se je razživel, saj jih ni obiskoval zgolj kot kritik, ampak predvsem kot skladatelj, zato so prispevki s festivalov prej estetska razmišljanja kot kritike.*« Velja poudariti, da je bil Gabrijelčič tudi oblikovalec ali sooblikovalec festivalov sodobne glasbe na Primorskem (Kogojevi dnevi, Večeri z muzami, Hitove muze).

Gabrijelčič je poudarjal tudi pomembnost in nujnost uvrstitve del slovenskih glasbenih ustvarjalcev na sporede, kar naj bi veljalo za izvedbe doma in tudi takrat, kadar slovenski glasbeniki gostujejo v tujini: vedno naj bi bilo na sporedu vsaj eno delo slovenskega skladatelja!

V sestavku Polemike Metka Sulič osvetljuje dejstvo, da bil Gabrijelčič med slovenskimi glasbeniki dokaj nepriljubljen. Vrsta »spornih kritik« je naletela na širši odziv. Njegove ocene so včasih zelo tvegane in ostre, še zlasti, ko govori o »modernističnih« prizadevanjih svojih kolegov in ocenjuje, da tem delom »*primanjkuje estetske vrednosti, kar vodi v razkroj glasbe*«. Gabrijelčič je objavljala članke tudi v Primorskem dnevniku, Dnevniku, Tribuni, Naših zborih, Gorenjskem glasu itd.

V poglavju Sklep navaja Metka Sulič še nekatere ugotovitve. S svojim načinom ocenjevanja si je Gabrijelčič pridobil vrsto sovražnikov, hkrati pa so bila njegova dela zelo slabo ocenjena, če so o njih pisali drugi kritiki. Avtorica je mnenja, da so bili »najprodornejši« njegovi članki in ocene na začetku njegovega publicističnega delovanja.

Knjižna izdaja, posvečena Marijanu Gabrijelčiču, na zadnjih straneh prinaša še nekaj sestavkov raznih avtorjev. Tako se Janez Jocif spominja Gabrijelčičeve »muhaste nravi«. Klavdij Koloini je (junij 1998) v Primorskem dnevniku objavil članek *V spomin Marijana Gabrijelčiča*, spominja se njunega sodelovanja, a pravi, da je bilo njuno prijateljstvo »... marsikdaj sila težko in naporno. Polno iskric, bodic, pikrosti.« Obširni zapis je prispeval urednik Alojzij Pavel Florjančič. Članek je nastal ob deseti obletnici Gabrijelčičeve smrti, dal mu je naslov: Marijanu z ljubeznijo. Avtor članka pravi, da je bil Gabrijelčič »*dokaj zapletena, včasih protislovna, vsekakor pa zanimiva osebnost*.. «.

Vsekakor ostaja spomin na glasbenika Marijana Gabrijelčiča zelo živ, zato mu »Gamovci« in drugi prijatelji poklanjajo to knjigo.

Bogato fotografsko gradivo so prispevali različni avtorji, kar še dodatno oživlja pričujoče zapise, analize in spomine na osebnost Marijana Gabrijelčiča in njegovo delovanje v slovenskem kulturnem prostoru.